

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

Dünya gündemi 11 Eylül'le birlikte değişti. Herkes, beklemede. New York ve Washington kentlerine yönelik saldırılara, ABD'nin tepkisinin büyük ve uzun süreli olması bekleniyor. Bu arada savaş tamamları çalmaya başladı.

1. New York ve Washington'a yapılan saldırılarda sivil halkın ölmesi, hiçbir gerekçe ile savunulamaz. Lanetlenmelidir. Sorumluları bir an önce bulunmalıdır. Ki, gereksiz suçlama ve spekülasyonların önü alınsın.

2. Gelelim, savaşa. Yönetimi bahane edilerek, dünyanın en yoksul topraklarına yapılacak saldırıların meşrulaştırılması hazırlıklarına. Ortada hiçbir kanıt yoktur, Afganistan'a saldırmak için. Üstelik, Afgan halkına acı çekirtmeye, yöneticilerinin suçları nasıl gerekçe gösterilebilir?

3. Bu arada, Afganistan hedefe oturtularak, Asya ve Orta Doğu'ya yönelik olası saldırılar için bahane bulma girişimlerine karşı çıkılmalıdır.

4. Bugün savaş çağrısı yapan ve İslami terörü en büyük düşman ilan edenler, yıllarca sosyalizmi düşman olarak göstermiş ve silahlanma yarışı ve militarizmlerini haklı çıkarmaya çabalamışlardır. Her zaman silahlanmanın ve militarizmin ideolojik gerekçelere ihtiyacı vardır; bu şimdi terördür, İslamdır. Daha çok silahlanarak, daha çok önlem alarak, "düşmanlara" hadleri bildirilecektir! ABD'nin şu an beklemesinin temel nedeni, bu konudaki haklılıklarını destekleyen çoğunluğun oluşturulmasıdır.

5. ABD egemenleri demektedirler ki; eğer askeri çabalar, silahlanma artmazsa, dünya/medeni dünya, terör belasına kurban gidecektir. Oysa, "tekellerin karlarının artması için, Sovyet tehdidi" yoksa "islami terör tehdidi" gerekmektedir. Tüm ABD başkanları gibi, silah tekellerinin desteklediği Bush da, silahlanma için "haklı" bir gerekçe bulmuştur. Ve silahlanma bütçesini artırmak için destek almıştır.

6. Önceden de işleyen, militarist etkileme araçları, yani kitle iletişim aygıtları, son saldırıdan sonra her türlü çabayı harcamaktadırlar, ABD'nin karşı saldırısı ve silahlanmayı artırma girişimlerinin haklı çıkarılması için. Karşı çıkanlar, hemen hain ilan edilmektedir.

7. Terör tehlikesi, sadece ABD için değil, tüm "hür dünya" için de bir tehdittir! Sovyetlerin yıkılması ile, daha da genişleyen "hür dünya", son olaydan sonra ABD'ye ikna olarak, onun arkasında saf tutma yarışına girmişlerdir. Teröre karşı mücadelenin tüm sorumluluklarını paylaşma sözü vermişlerdir. Bunun bir adım ötesi, alınacak sert önlemlerin ve silahlanma yarışının, "hür dünya" topraklarına, abartılarak taşınmasıdır. Aynı yolla NATO'nun Soğuk Savaş döneminde yaptıklarını unutmamak gerek.

8. ABD'nin yeni yarattığı savaş dalgası, dünyayı hegemonya altına alma mücadelesinin bir parçasıdır. Tıpkı II.Dünya Savaşı gibi. Faşist Almanya'nın sosyalizmin kalesine yaptığı "haçlı seferleri"ne göz yumanlar, Stalingrad'dan sonra, demokrasi havarisi olmuşlar, hegemonya özelemlerini maskeleyemeye çalışmışlardır. Şimdi de kendi yarattıkları bir canavarı yok etme girişimi altında, dünyaya hakim olma özlemi gizlenmektedir.

9. Sosyalizme saldırdığı için hoşgörülen Hitler, kendileri için bela haline gelince tutuşmuşlardı. Tıpkı, Sovyetlere karşı destekledikleri Ladin, kendileri için sıkıntı olmaya başlayınca olduğu gibi. Dolayısı ile, emperyalizm ikiyüzlülük konusundaki tutarlılığını sürdürmektedir.

10. Aslında savaş, çok önceleri başlamıştı. ABD, tıpkı Soğuk Savaş döneminde olduğu gibi, ideolojik savaş aygıtlarını çoktandır harekete geçirmişti. Bu anlamda, ABD'nin saygın akademik kurumlarının yayınlarına (Columbia üniversitesi, Miami üniversitesi, değişik enstitüler), Rand Corporation gibi değerli kuruluşlarının faaliyetlerine, New York Times, Washington Post, Washington Star gibi gazetelerine ve diğer yayın organlarına bakmak yeterlidir. Bu ve benzeri organların yaydığı "uydurma haberler" zaten bir hazırlık sağlamışlardır. Gerisi, son ikna edici darbedeydi. Geldi! Bir ara, Hollywood işi gücü bırakıp, ABD'nin Sovyetler tarafından işgal edildiği ve kahraman ABD gençliğinin saldırganları nasıl püskürttüğünü işleyen filmlerden geçilmez hale gelmişti. Kismet, İslamcı teröristlereymiş...

11. Çok klasik gelecek ama, bir doğruyu yinelemeden geçmemek gerek. "İstila" amaçlı savaşlar, sömürü düzeninden doğar. Böyle savaşların hazırlanması, yürütülmesinden belirli sosyal sınıfların çıkarları söz konusudur. Ve kapitalizmin sosyo-ekonomik sistemi, tekelleri silahlanma yolunda, hükümetleri macera yönünde, halkları da bu sürece ortak olma konusunda teşvik etmektedir. ABD askeri-endüstriyel kompleksi, çok sayıda insanı/beyini, üstelik de işsizlik ve durgunluk tehdidi altındaki bir ekonomide çok iyi koşullarda istihdam etmektedir. Yani milyonlarca insanın velinimeti, silahtır, savaştır. 200 civarında roket yapan fabrika, bir milyona yakın insan barındırmakta, nasıl silah tekelleri diğer sektörlerle kıyasla 2-3 misli fazla kar ediyorsa, onlar da başka sektörlerdeki çalışanlardan aynı oranda fazla kazanmaktadırlar. Doğal ki, savaş ve silahlanmanın maddi bir zemini oluşmaktadır.

12. Bu silahlanma yarışı, "süs" için değildir. ABD, II. Dünya Savaşı bitiminden sonra, diğer ülkelere 200'ü aşkın saldırı düzenlemiştir. Yani silahların hakkını vermişlerdir. Bunların dışında 20 civarında nükleer silah kullanma tehdidinde bulunmuşlardır. Kendi müdahaleleri dışında, bizzat kıskırttığı ve bu nedenle ürettiği silahları sattığı bir sürü örnek var, ama neredeyse tümünü hatırlamak zor.

13. Militarizmin ve silahlanmanın bir önemli çıktısı da, savaş ve silahlanmayı meşru gören bir iklimin oluşması, yani hak ve özgürlükleri kısıtlayan hükümetlerin yaygınlaşmasıdır. Sonuç, ABD müttefiki iç savaş orduları ve hükümetleridir. Terör bahane. Militarizmle içiçe daha fazla geçen bir devlet aygıtı, demokratikleşme önünde daha fazla engel oluşturur. Giderek silahlanma yanlıların çıkarı, toplumun çıkarı olarak dikte ettirilmeye başlanır. Bu yönde bir algı kayması gerçekleştirilir. Doğal sonuç, silaha, savaşa akan daha çok para, sağlığa, eğitime, insana daha az pay. Yüksek işsizlik. Bu ortamdan doğan tepkileri ortadan kaldırmak için, yükseltelen şovenizm dalgaları, zafer sarhoşluğu aranırları...

14. Bu son gelişmeler, barışçı, kardeşliği öne çıkaran, insani değerlerin "out" olmasını da getirecektir. Savaşı, kavgayı, güçlülüğü, saldırganlığı kutsayan bir değerler sistemi zaten yükselmektedir. Daha da yükselecektir. Bir toplumda militarizmin gelişmesi, o toplumda savaş/zor yoluyla siyasal amaçlara ulaşmanın önünü açar. Gerek ulus düzeyinde, gerekse uluslar arası düzeyde. Uluslar arası düzeyde saldırganlığın önü açılır.

15. Silahın gücünün nelere kadir olduğunu kavrayan ABD yöneticileri, bu farkındalıklarının çok örneğini vermişlerdir. Şimdiye kadar. ABD Savunma Sekreteri yardımcılarında biri, Carlucci, yıllar önce, "Biz üstün askeri güce kavuştuktan sonra, dostlarımız bizimle daha iyi işbirliği yapacak ve bize daha çok kulak verecekler. Düşmanlarımız ise, çıkarlarımızın zararına hareket etmek cesaretini gösteremeyeceklerdir." Evet, ABD egemenleri tutarlıdır. Halen aynı noktadılar. Vahşi Batı'nın güce tapan şerifleri gibi.

16. ABD için yaşamsal çıkarlar, çok nettir. Dostun ve düşmanın gördüğü. Örneğin Monroe, vaktiyle açıkça Batı yarımkürenin tümünün Amerikan ulusal çıkar bölgesi olduğunu ilan etmişti. Ardılları, onu utandırmadılar. Truman, bu bölgenin sınırlarını Akdeniz havzası ve Ortadoğu'ya, Carter İskandinavya, Afrika, Yakın Doğu ve Güney Doğu Asya'ya kadar genişletmişti. Şimdi sıra Asya'dadır! Yani tüm dünya...

17. ABD'nin yeni stratejisi, dünya liderliğini yeniden tartışmasız olarak inşa etmektir. Oysa, bu dünyada ABD liderliği, barış ve toplumsal gelişme açısından son derece sakıncalıdır. Çünkü ABD liderliği demek, tüm dünyada daha fazla silah kullanılması demektir. Son derece gelişmiş silahlarla dünyada vurulamayacak, ulaşılamayacak yer bırakmamak demektir. Yeni silah sistemlerine daha çok para akıtılması demektir-diğer sosyal alanların aleyhine. NATO benzeri saldırgan paktaların artması, yaygınlaşması, etkinleşmesi demektir. Uluslar arası saldırganlığın ve ulus devletlerde baskıların artması demektir. Savaş tehlikesinin olağanlaşması demektir.

18. Hiroşima ve Nagazaki'ye attığı bombalarla 215 bin kişinin ölmesi ve sakatlanmasına yol açan ABD, o günlerden bu yana yüzlerce kere başka ülkelere doğrudan müdahale etmiş, bir o kadarında da kargaşa ve baskıya yol açmıştır. Yarattığı silahlanma yarışı ile, gerek kendi halkını, gerekse dünya halklarını, daha iyi bir dünya düşünden yoksun bırakmaya çalışmıştır. Yeni saldırı hazırlıkları, bu yöndeki olumsuzlukları daha da derinleştirecek gibi görünmektedir.

19. Barış, daha fazla anlamlıdır. Şimdi. Soygun ve zorbalıklara son verilmesinin ilk adımı, barıştır. Savaşın durdurulmasıdır. Yoksa, barbarlık hakim olacaktır. Binlerce suçsuz sivil insan ölecektir. Topraklarının dışında yaşamak zorunda kalacaktır. Daha iyi yaşayabileceği olanaklarını, umutlarını yitirecektir. Yani; barbarlık gelecektir.

20. Öyleyse; ya barbarlık, ya barış.

Bu sayımız dosyasız. Daha doğrusu, geçen sayıdan (ODD) kalan 5 yazımızı saymazsak. Sayfa sorunu nedeniyle, bu sayıya kalan ODD konulu 5 yazımız var. Bu yazılarla bir ODD broşürü çıkarabilecek kadar birikim toparlamış olduk. Yani sıra, bir "yuvarlak masamız var"; devlet. Dergimizin danışma kurulundan Tanıl Bora, Metin Çulhaoğlu ile İşaya Üşür, Mithat Sancar ve Cüneyt Ozansoy'un yayın kurulu üyelerimizle birlikte yaptığı yuvarlak masa, devlet konusunda ilginç başlıkları sergilemekte. Umarız, severek okursunuz.

Bunların dışında tarihten bir belgemiz var; TİP'nin "Demokratikleşme İçin Plan"ındaki "Sağlık" bölümü. Ayrıca, TTB tartışmaları sürüyor. İki yazımız var. Bursa'dan Candan Coşkun ve Kayıhan Pala, Antalya'dan İlker Belek TTB ortamını tartışıyorlar. Sondan bir önceki yazımız Umur Gürsoy'un Sağlık Bakanlığı'nın Çevre Sağlığı Politikalarının Değerlendirmesi üzerine, bir de, Hamdi Aytakin'in topluma dayalı tıp eğitimi dosyamızla ilgili mektubu var.

Önümüzdeki sayılarda dosyalarımız var; Sağlık Bakanlığı, bunlardan biri. Diğerleri savaş/terör/şiddet. Katkılarınızı bekliyoruz. Savaşsız, barış içinde, sömürsüz bir dünya dileğiyle...